

POSTANOWIENIE

Dnia 6 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 6 grudnia 2023 r.,

w sprawie **S. H.**

skazanej z art. 286 § 1 k.k. i in.

kasacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie

z dnia 5 kwietnia 2023 r., sygn. akt II AKa 250/22,

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim

z dnia 9 maja 2022 r., sygn. akt II K 92/20,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazaną kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim, wyrokiem z dnia 9 maja 2022 r., sygn. akt II K 92/20, uznał S.H. za winną popełnienia dziewięciu przestępstw, polegających na tym, że:

1. w okresie co najmniej od 5 listopada 2011 r. do co najmniej 21 marca 2014 r., na terenie województwa [...] i [...] kierowała zorganizowaną grupą

- przestępczej, której celem było dokonywanie wyłudzeń towarów w postaci mięsa i produktów mięsnych z odroczonym terminem płatności bez zamiaru wywiązania się z warunków transakcji i bez zapłaty za pobrany towar, przy ścisłym podziale ról, co zostało uznane za przestępstwo z art. 258 § 3 k.k. i za co wymierzono jej karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;
2. w okresie od co najmniej 5 listopada 2011 r. do co najmniej 24 listopada 2011 r. w [...] i innych miejscowościach, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w ramach zorganizowanej grupy przestępczej, w krótkich odstępach czasu, wspólnie i w porozumieniu z P. S., L. W. i z innymi nieustalonymi osobami doprowadziła firmę [...] do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości 76.347,45 euro, co stanowiło równowartość kwoty 336.776,99 zł, co zostało uznane za przestępstwo z art. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za co wymierzono jej karę 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności;
3. działając w ramach ciągu przestępstw z art. 91 § 1 k.k.:
- a. w dniu 3 sierpnia 2012 r. w [...] i innych miejscowościach, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w warunkach zorganizowanej grupy przestępczej, wspólnie i w porozumieniu z L. W., P. B. oraz innymi nieustalonymi osobami doprowadziła firmę [...] SA do niekorzystnego rozporządzenia mieniem o znacznej wartości 24.728,25 euro, co stanowiło równowartość kwoty 101.138,54 zł, co zostało uznane za przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.;
- b. w dniu 11 września 2012 r. w [...] i innych miejscowościach, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w warunkach zorganizowanej grupy przestępczej, wspólnie i w porozumieniu z L. W., P. B. oraz innymi nieustalonymi osobami, doprowadziła firmę [...], [...], [...] do niekorzystnego rozporządzenia mieniem o znacznej wartości 29.922,55 euro co stanowiło równowartość kwoty 122.682,45 zł, co uznano za przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.;
- c. w dniu 12 października 2012 r. w [...] i innych miejscowościach, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w warunkach zorganizowanej grupy

przestępczej, wspólnie i w porozumieniu z L. W., P. B. oraz innymi nieustalonymi osobami doprowadziła firmę [...] do niekorzystnego rozporządzenia mieniem o znacznej wartości 16640 euro, co stanowiło równowartość kwoty 68057,60 zł, co stanowiło przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.;

- d. w dniu 16 października 2012 r. w [...] i innych miejscowościach, działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, w warunkach zorganizowanej grupy przestępczej, wspólnie i w porozumieniu z L. W., P. B. oraz innymi nieustalonymi osobami doprowadziła firmę [...] do niekorzystnego rozporządzenia mieniem o znacznej wartości 7583,85 euro, co stanowiło równowartość kwoty 30942,10 zł, co uznano za przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.;

za który to ciąg przestępstw na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzono karę 1 roku i 6 sześciu miesięcy pozbawienia wolności, a na podstawie art. 33 § 2 k.k. karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych po 100 zł każda;

4. w okresie od 31 grudnia 2013 r. do 31 marca 2014 r. w [...] i innych miejscowościach, działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru osiągnięcia korzyści majątkowej, w warunkach zorganizowanej grupy przestępczej, wspólnie i w porozumieniu z K. T., P. S., W. H. — N., A. P., J. N. oraz innymi nieustalonymi osobami doprowadziła firmę [...] z Hiszpanii do niekorzystnego rozporządzenia mieniem o znacznej wartości 249717,22 euro, co stanowiło równowartość kwoty 1253806,68 zł, co zostało uznane za przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i za co wymierzono jej karę 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności, a na podstawie art. 33 § 2 k.k. karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych po 100 zł każda;

5. działając w ramach ciągu przestępstw z art. 91 § 1 k.k.:

- a. w okresie od 18 lutego 2014 r. do 6 marca 2014 r. w [...] i innych miejscowościach, działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru osiągnięcia korzyści majątkowej, w warunkach zorganizowanej grupy przestępczej, wspólnie i w porozumieniu z K. T., P. S.,

W. H. – N. oraz innymi nieustalonymi osobami doprowadziła firmę [...] do niekorzystnego rozporządzenia mieniem o wartości 16.400,92 euro, co stanowiło równowartość kwoty 69367,69 zł, co uznano za przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.;

- b. w okresie od 20 do 21 marca 2014 r. w [...] i innych miejscowościach, działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru osiągnięcia korzyści majątkowej, w warunkach zorganizowanej grupy przestępczej, wspólnie i w porozumieniu z K. T., P. S., W. H. – N. oraz innymi nieustalonymi osobami doprowadziła firmę [...] do niekorzystnego rozporządzenia mieniem o wartości 40.647,81 euro co stanowiło równowartość kwoty 171.533,75 zł, co zostało uznane za przestępstwo z art. o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.,

za który to ciąg przestępstw wymierzono jej na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, a na podstawie art. 33 § 2 k.k. karę grzywny w wysokości 100 stawek dziennych po 100 zł każda.

Powyższe kary jednostkowe zostały połączone węzłem kary łącznej, w wymiarze 3 lat pozbawienia wolności oraz kary łącznej grzywny w wysokości 300 stawek dziennych po 100 zł każda. Ponadto Sąd, na podstawie art. 45 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonej przepadek na rzecz Skarbu Państwa równowartości korzyści majątkowej w kwocie 1960916,81 zł.

Powyższy wyrok został zaskarżony w całości apelacją obrońcy oskarżonej, który zarzucił mu obrazę prawa materialnego, poprzez niezastosowanie art. 60 § 3 k.k., a ponadto, na wypadek nieuwzględnienia powyższego - rażącą niewspółmierność orzeczonych wobec S. H. kar jednostkowych jak i kary łącznej 3 lat pozbawienia wolności.

Mając na względzie powyższe, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zastosowanie wobec oskarżonej instytucji określonej w art. 60 § 3 k.k., a w konsekwencji, (bądź na wypadek uwzględnienia choćby zarzutu ewentualnego) wymierzenie oskarżonej kar jednostkowych jak i kary łącznej pozbawienia wolności tak, aby nie było konieczności jej bezwarunkowej izolacji.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie, wyrokiem z dnia 5 kwietnia 2023 r., sygn. II AKa 250/22, w odniesieniu do oskarżonej zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że czyny jej zarzucane w punktach II-IX aktu oskarżenia, przypisane w punkcie I części dyspozytywnej, zakwalifikował i za podstawę wymiaru kar przyjął przepisy kodeksu karnego w wersji obowiązującej przed 1 lipca 2015 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k., zaś za podstawę przepadku równowartości osiągniętej przez oskarżoną korzyści majątkowej przyjął art. 45 § 1 k.k. w wersji obowiązującej przed 1 lipca 2015 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k., zaś kwotę przepadku obniżył do 64564,14 zł. W pozostałym zakresie wyrok utrzymano w mocy.

Wyrok Sądu odwoławczego został zaskarżony kasacją, wniesioną przez obrońcę oskarżonej, który podniósł zarzuty naruszenia prawa procesowego oraz materialnego, a to:

1. art. 457 § 3 k.p.k., poprzez rażąco powierzchowne odniesienie się do zarzutu apelacyjnego;
2. art. 60 § 3 k.k., poprzez uznanie, że postawa procesowa oskarżonej nie kwalifikuje jej do skorzystania z tej instytucji.

Mając na względzie powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku, w zakresie dotyczącym skazanej S. H., i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi odwoławczemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasację uznać należało za oczywiście bezzasadną. Żaden z podniesionych przez obrońcę zarzutów nie zasługiwał na uwzględnienie.

Oba zarzuty zmierzały w istocie do wykazania, że w realiach niniejszej sprawy Sądy obu instancji wadliwie nie skorzystały z konstrukcji nadzwyczajnego złagodzenia kary, opisanej w art. 60 § 3 k.k. Zgodnie z jego treścią: „Sąd stosuje nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet może warunkowo zawiesić jej wykonanie w stosunku do sprawcy współdziałającego z innymi osobami w popełnieniu przestępstwa, jeżeli ujawni on wobec organu powołanego do ścigania przestępstw informacje dotyczące osób uczestniczących w popełnieniu przestępstwa oraz istotne okoliczności jego popełnienia”.

Oskarżony, chcąc skorzystać z dobrodziejstwa konstrukcji tzw. małego świadka koronnego, musi ujawnić wszystkie okoliczności istotne dla sprawy,

świadczące zarówno o aspekcie przedmiotowym, jak i podmiotowym popełnionego przestępstwa. Jest to szczególnie istotne w przypadku przestępstw umyślnych, kierunkowych. W ich przypadku to właśnie wykazanie określonego stosunku psychicznego sprawcy do popełnianego zachowania ma kluczowe znaczenie dla ukarania.

Składając wyjaśnienia, oskarżona wskazała: „Ze sprzedawcami rozmawiała W. H., która nie była świadoma, że bierze udział w przestępstwach” (k. 50).

W realiach niniejszej sprawy Sądu obu instancji uznały, że oskarżona posiadała informację o tym, jaki zakres wiedzy o procederze posiada spokrewniona z nią W. H.. Sąd pierwszej instancji przeprowadził w tym zakresie rozległe postępowanie dowodowe, zaś Sąd odwoławczy zaaprobował jego rezultaty. W uzasadnieniu wyroku Sądu pierwszej instancji wskazano: „S. H. wskazała, że P. S. zatrudnił w swojej firmie jej bratanicę W. H.- N., która wystawiała faktury, pisała maile na firmowym laptopie. Zgadza się to z tym, co podał P. S. (on jednakże wskazał na więcej czynności, w których brała udział W. H.- N.). Sąd nie dał wiary tej części wyjaśnień S. H., że W. H.- N. nie była świadoma, że bierze udział w przestępstwach. Jest to bowiem sprzeczne z tym, co podał P. S..”

Odnosząc się do powyższej kwestii Sąd odwoławczy uznał, że w pewnym zakresie „wyjaśnienia złożone przez S. H. nie były wiarygodne, ponieważ wbrew faktom, twierdziła ona, że W. H.-N. nie wiedziała o przestępczym procederze prowadzonym w ramach firmy [...] P. S., S. H. próbowała uchronić swoją bratanicę przed odpowiedzialnością kamą- osobę, którą wprowadziła do firmy [...]. W związku z tym, że oskarżona S. H. nie przekazała wiarygodnych informacji na temat wszystkich współdziałających z nią osób (vide: W. H.- N.) czego potwierdzeniem jest akt oskarżenia i wyrok skazujący Sądu I instancji w stosunku do W. H.-N.”. Sądy obu instancji uznały – na poziomie ustaleń faktycznych, niemożliwych do kwestionowania na poziomie kontroli instancyjnej – że oskarżona posiadała informacje na temat świadomości i stosunku psychicznego W. H.-N., których nie ujawniła.

W takiej sytuacji zastosowanie dobrodziejstwa art. 60 § 3 k.k. było niemożliwe w świetle prawa. Nie spełniono bowiem kryteriów, opisanych w powyższym przepisie.

Na marginesie należy wskazać, że nawet, gdyby oskarżona ujawniła wszelkie okoliczności, o których mowa w przywołanym przepisie, to i tak w jej wypadku zastosowanie nadzwyczajnego złagodzenia kary nie miałoby charakteru obligatoryjnego, ze względu na wystąpienie zbiegu podstaw nadzwyczajnego złagodzenia oraz obostrzenia kary.

Oskarżona popełniła swoje czyny w ramach działania w zorganizowanej grupie przestępczej, co stanowi podstawę nadzwyczajnego, obligatoryjnego obostrzenia kary, na podstawie art. 64 § 2 k.k., wedle którego: „sąd wymierza karę pozbawienia wolności przewidzianą za przypisane przestępstwo w wysokości powyżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia, a może ją wymierzyć do górnej granicy ustawowego zagrożenia zwiększonego o połowę”. Zgodnie bowiem z treścią art. 65. § 1 k.k. przepisy dotyczące wymiaru kary, środków karnych oraz środków związanych z poddaniem sprawcy próbie, przewidziane wobec sprawcy określonego w art. 64 § 2, stosuje się także do sprawcy, który popełnia przestępstwo działając w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnienie przestępstwa.

Kwestię zbiegu rozstrzyga art. 57 § 2 k.k., który na moment popełnienia czynu posiadał brzmienie: „Jeżeli zbiegają się podstawy nadzwyczajnego złagodzenia i obostrzenia, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie albo obostrzenie kary”. Z powyższego wynika, że w realiach niniejszej sprawy Sąd mógł zarówno karę złagodzić, jak i ją obostrzyć. Brak skorzystania z możliwości nadzwyczajnego złagodzenia, nawet w sytuacji wystąpienia przesłanek z art. 60 § 3 k.k., nie stanowiłby naruszenia prawa materialnego. Sąd musiałby jedynie w przekonujący sposób wyjaśnić w uzasadnieniu, z jakich względów przyjął określone rozwiązanie (decydując się na nadzwyczajne zaostrzenie kary, a nie jej złagodzenie). W konsekwencji, nawet wtedy kluczowy zarzut kasacji musiałby okazać się bezskuteczny.

Mając na względzie powyższe, kasację należało oddalić, jako oczywiście bezzasadną.

[PGW]

[ał]

